

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. De satisfactione Sacramentali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

IX.
Dicitur in
hac vita pu-
ra satisfactio

Quæres sextò: Utrum in hoc mundo detur pura satisfactio? Respondetur, respectu pœnarum, quæ infliguntur in hac vitâ, dari: unde licet quis impatienter morbum aut aliud flagellum à Deo pro peccatis immisissum ferat, adhuc tamen satis-patitur, seu solvit quod debet, etsi per suam impatientiam peccet, & novam pœnam, vel in hac vel sequenti vitâ patiendam mereatur. Quando autem Concilium Tridentinum requirit patientiam in tolerandis pœnis à Deo immisissis, sermo est de satisfactioe, idque ad redimendum pœnam in alterâ vitâ persolvendam. Unde licet de facto animæ in purgatorio summâ cum patientiâ & resignatione pœnas illas ferant, si tamen aliter facerent, adhuc satis-paterentur, quia nimirum quod ibi fit, fit per modum solutionis puræ, ut scilicet tantum solvant, quantum debent, quo soluto sunt ab illo onere immunes.

X.
Hinc dicunt
aliqui, pec-
catum ve-
niale con-
junctum
mortali, per-
petuò in in-
ferno puniri.

Hinc ulterius inferunt aliqui, peccatum veniale, cum semper maneat in inferno conjunctum cum mortali, perpetuò etiam cum illo puniri, non quòd mereatur pœnam æternam, sed quòd per accidens hoc contingat. Sicut si quis ob debitum pecuniarium conjiciatur in carcerem, donec pecuniam illam solvat, & aliunde ob aliud delictum privetur omnibus bonis, hic per accidens perpetuò detinetur in carcere, ubi carcer debetur per se debito pecuniario, perpetuitas autem per accidens, quod scilicet aliunde reddatur impotens ad solvendum: sic pœna illa debetur peccato veniali per se, perpetuitas per accidens, quia privatur peccator per peccatum mortale omni auxilio & congruâ cogitatione ad resurgendum. Quare dici posse videtur, peccatum veniale, si conjungatur cum mortali, mereri per accidens puniri pœnâ æternâ, in quo tamen sufficienter distinguitur à mortali, quod non per accidens, sed per se petit illam pœnam, cum sit ab intrinseco irreparabile.

XI.
Affirmans
nonnulli
peccatum
veniale pœ-
nâ levissimâ
per totam
æternitatem
esse punien-
dum.

Aliqui tamen dicunt, peccatum veniale puniri in inferno æternâ pœnâ, adeo levi & remissâ, ut non superet in æstimatione morali pœnam aliquot dierum, vel saltem annorum, quâ puniendum fuisset sine mortali: sicut enim aliqua delictatio temporalis potest esse adeo perfecta, ut superet in æstimatione morali, & expetibilitate aliquam æternam, ut visio Dei per mille annos visionem prati æterni per æternitatem, ita è contrario philosophantur de pœnâ.

XII.
Quid si post-
quam pecca-
ta mortalia
vel venialia
remittuntur,
aliud pecca-
tum mortale
commis-
satur.

Hæc inquam, licet ita sint de peccato veniali conjuncto finaliter cum mortali, inferunt tamen nonnulli, & videtur mens Divi Thomæ in quarto, dist. 22. quæst. 1. art. primo, si vel peccata venialia, vel etiam mortalia remittantur, ita tamen, ut aliqua pœna temporalis remaneat solvenda, & quis in morte postea commisso decedat, inferunt inquam hanc pœnam posse in inferno per satisfactioem puniri; jam enim solvit quantum debet. Quòd autem patienter vel impatienter pœnam illam ferat, nil refert, ut de pœnis in hac vitâ inflictis diximus præcisè respectu earum, quæ ferendæ in hac vitâ pro peccatis inferuntur: cum ergo similiter in inferno is persolverit omnem pœnam taxatam, nil restat amplius solvendum.

XIII.
Possit quis
pro alio sa-
tisfacere.

Quæres septimò: Utrum possit quis pro alio satisfacere? Respondetur: Licet hoc pendeat præcisè ex voluntate Dei, qui, ut potest has vel illas pœnas ex Justitiâ suâ vindicativâ in punitionem peccati statueret, ita etiam ab ipsâ personâ delinquente satisfactioem, si velit exigere:

unde sicut quantumcunque quis in se suscipiat alias pœnas quàm quæ à Deo sunt taxatæ, non tamen satisfaceret, ita nec si alius pro illo pœnam luat, satis foret ut illo à pœnâ eximatur. Nihilominus si Deus velit acceptare satisfactioem alterius, puto posse eum pro illo satisfacere.

Nec urget quod objiciunt aliqui, non posse unum pro alio mereri gratiam & gloriam, ergo nec satisfacere pro pœnâ temporali; primò enim in tractatu de Incarnatione, disput. 43. sect. primâ ostendi, posse unum alteri divinitus saltem mereri de condigno gratiam & gloriam. Deinde lata est disparitas; si enim quis mereatur alteri gratiam & gloriam, debet privare se illo præmio, inordinata autem Charitas videtur, ut quis se præmio illo æterno, & substantiali privet in gratiam alterius, quod verò privet se bono aliquo temporali, nil incommodi, cum totum præmium substantialiale debitum illi actui habeat, imò illud auget, & frequenter potest nulla propria restare pœna, pro quâ debeat satisfacere, quare tunc saltem, sicut dicuntur satisfactioes illæ superabundantes reponi in thesauris Ecclesiæ, ita & sufficere possunt pro alio, si illi ex intentione satisfaciatis, & Dei voluntate applicentur.

Ut autem satisfactio unius proficit alteri, debet ille pro quo offertur, esse in gratiâ: sicut enim non potest satisfactio illius, qui non est in gratiâ, prodesse ipsimet satisfaciatis, ita nec alterius satisfactio eidem prodesse potest. Dices: Secundum prius dicta, pœna temporalis pro peccatis tum venialibus tum mortalibus relicta persolvitur in inferno, ergo pro damnatis poterit quis offerre satisfactioem, saltem pro pœnâ peccatis remissis debitâ. Nego consequentiam: Primò quia non spectant ad communionem Sanctorum, quare sicut nihil illis prodest per modum impetrationis, ita multo minus per modum satisfactiois prodesse potest. Deinde sunt in ejusmodi statu, in quo non est locus amplius ulli misericordix: unde Deus non vult pro iis acceptare satisfactioem alterius, hæc hanc iis gratiam præstare, sed exigere solutionem usque ad ultimum quadrantem.

SECTIO TERTIA.

De Satisfactione Sacramentali.

SATISFACTIO sacramentalis illa est, quæ à Sacerdote pœnitenti injungitur, quam supra ostendimus, esse partem hujus Sacramenti, non essentialiam, sed tantum accidentalem.

Prima itaque difficultas circa satisfactioem sacramentalem est, quem effectum habeat? De duobus præcipue est sermo, nempe de remissione pœnæ temporalis, & de gratiâ habituali. Quoad primum, communis sententia Theologorum, quos refert & sequitur Suarez hic, disput. 38. sectione secundâ, Vasquez quæst. 94. art. secundo, dub. quinto, Henriquez lib. quinto, cap. vigesimo, num. septimo, Coninck disput. decimâ, dub. decimo, & alii, ait pœnitentiam sacramentalem à Sacerdote injunctam, ubi expletur, tollere ex opere operato pœnam temporalem, non ita ut aliqui volunt, quod quævis minima pœnitentia tollat omnem pœnam; hoc enim omnino improbat, ille esse ait Coninck citatus numero nonagesimo, & Suarez num. sexto asserit, voluntariè & sine fundamento dici, cum in hoc

XIV.
Dices: Non
posse unum
alteri mereri,
ergo nec
pro alio sa-
tisfacere.

XV.
Satisfactio
profit alteri,
debet in cui
applicatur,
esse in gra-
tiâ.

I.
Quid nominis
satisfactio
Sacramen-
talis intelli-
gatur.

II.
Quem effe-
ctum habeat
satisfactio
Sacramen-
talis.

justitiæ

justitia proportionem & æqualitatem servare debeat Sacerdos constitutus à Deo iudex in hoc negotio, non Dominus, æquitas autem iudicii postulat, ut pro pluribus & gravioribus delictis, major injungatur pœnitentia. Quantumvis verò parva injungatur satisfactio, semper habet aliquid effectum ex opere operato. Unde est quædam pœnitentia sufficiens ad omnem pœnam auferendam, quædam superabundans, quædam deficiens, licet non omnino delituta omni effectum.

III. Quoad secundum, de gratiâ habituali docet Suarez sectione secundâ, Pœnitentiam sacramentalem impletam conferre gratiam habitualementem, citatque pro se Caietanum & Sotum. Contraria tamen sententia videtur probabilior, quam tenet Coninck disp. 10. dub. decimo, num. 9. & alii, & supponit Valquez quæst. 94. art. secundum, dub. primo. Ratio est, quia aliqui quisquis in mortali pœnitentiam implet, peccaret mortaliter ponens obicem gratiæ, sicut ob eandem rationem peccat mortaliter quisquis in mortali recipit Eucharistiam, aut aliud Sacramentum vivorum, imo & qui sciens ponit sufficientiam ad valorem non ad fructum Baptismi & Pœnitentiæ, sicque illi, quibus Pœnitentia per longum tempus expeditur imponitur, tenerentur sub mortali se conservare toto eo tempore in gratiâ, vel toties se de novo ponere in gratiâ, quoties pœnitentiam expient: unde Suarez disp. 38. sect. 8. sine ob hoc argumentum ait, hunc effectum collationis gratiæ per satisfactionem, esse valde incertum, & probabiliter negari posse vel ob hoc ipsum, ne scilicet tantum onus homini imponatur.

IV. Objicies primò cum Suario citato: Si satisfactio peracta fuisset ante absolutionem auferret gratiam, ergo & post absolutionem expleta. Secundò est pars Sacramenti secundum Concilia, ergo debet conferre gratiam: tertio orat Sacerdos ut quicquid boni fecerit pœnitens fiat in augmentum gratiæ: quartò Sanctum Thomam.

V. Ad primum consequentia negatur; id enim fit ratione melioris dispositionis, non quia pars Sacramenti, quod & de aliis bonis actibus sacramentalem absolutionem subsequenter fatentur omnes.

VI. Ad secundum negatur etiam consequentia; solum enim est pars integralis, hæc autem non semper sortitur eandem naturam cum toto vel partibus essentialibus, ut sanguis, unguis, & capilli in homine, qui secundum probabilem sententiam non informantur animâ, saltem rationali. Idem est de formis brutorum, quæ si habeant partes, habent heterogeneas. Clarius autem hoc constat in rebus artificialibus, aut ex institutione, qualia sunt Sacramenta; nec enim omnes partes domus aut navis fortiuntur eandem naturam. Sic satisfactio licet non conferat gratiam, complet tamen illud & perficit quod gratiam confert, nam juxta Concilium Tridentinum sessione decimâ quartâ, capite tertio, in tantum satisfactio est pars Sacramenti Pœnitentiæ, in quantum ex Dei institutione ad plenam & perfectam peccatorum remissionem requiritur, ad hoc autem sufficit si pœnam remittat, quâ non penitus remissâ, non censetur peccatum plenè & perfectè remitti, saltem quoad aliquem illius effectum.

VII. Ad tertium etiam orat Sacerdos ut merita Beatorum Virginis & omnium Sanctorum sint in remis-

sionem peccatorum, & augmentum gratiæ: quæ tamen non sunt pars Sacramenti. Solum ergo orat ut ea omnia profint eo modo quo possunt, mediatè scilicet, impetratoriè, ex opere operantis, &c.

Ad quartum licet negari non possit, quin S. Thomas tertiâ parte æst. nonagesimâ, art. secundo, ad secundum obiter affirmare videatur, satisfactionem conferre augmentum gratiæ, cum tamen in quarto, dist. 16. quæst. primâ, art. primo, quæstiunculâ secundâ, ad tertium aperte affirmet contrarium, debet, inquit P. Coninck, secundum eum locum exponi, qui rationi longè conformior est.

Ad clariorem autem intelligentiam S. Thomæ notandum, cum in distinctione citatâ hoc idem argumentum sibi proposuisset, nempe satisfactionem non esse partem Sacramenti, si non conferat gratiam, respondet gratiam conferri ex proposito satisfactionis, licet non conferatur ex satisfactione actuali, vel posse dici partem Sacramenti, quatenus per satisfactionem consequitur pœnitens perfectum effectum gratiæ destruentis peccatum, quia scilicet per satisfactionem liberatur quis penitus à reatu pœnæ, & ab ultimo quasi vinculo peccati. Quidni ergo locum illum tertiæ partis eodem modo explicare poterimus, & dicere Sanctum Thomam solum velle satisfactionem conferre augmentum gratiæ aliquo modo extensivè, id est perficere gratiam secundum quod est deletiva peccati, quia satisfactio tollit quasi reliquias peccati, seu effectum ultimum illius, nempe reatum pœnæ.

Secunda difficultas est, quando satisfactio conferat effectum? Inprimis, si impleatur ante absolutionem, sicut antiquitus frequenter fiebat, non habet effectum nisi absolutione positâ, tum quia necdum absolutus est à culpâ, tum quia non est adhuc pars Sacramenti, cum ante absolutionem Sacramentum necdum sit positum, sacramentalis autem satisfactio quod habet, habet virtute clavium.

Quæres: Si satisfactio ponatur quando quis est in statu peccati, utrùm habeat effectum? Mihi videtur probabilius tunc non habere effectum, cum non sit pura satisfactio, sed satisfactio, quæ requirit personam esse gratam Deo. Licet autem impleatur in statu peccati mortalis satisfactio, postea tamen recedente fictione probabile est reviviscere ad effectum remissionis pœnæ, sicut Sacramentum ipsum reviviscit ad remissionem culpæ.

Tertia difficultas est, Utrùm aliquid merè internum injungi possit pro pœnitentiâ? Videtur non posse, nam ut sit pars Sacramenti, debet esse quid sensibile. Ad hoc tamen dico posse; licet enim per se non sit quid sensibile, sicut nec contritio, sicut tamen ut hæc sit pars essentialis Sacramenti sufficit quòd reddatur sensibile per aliud, nempe per confessionem, sicut corpus Christi per species, ita ut actus internus sit pars integralis Sacramenti Pœnitentiæ, sufficit quòd reddatur sensibilis, vel per confessionem, vel impositionem Sacerdotis. Deinde, cum in foro pœnitentiæ puniantur, non externa tantum peccata, sed etiam merè interna, possunt puniri per pœnam similiter merè internam.

sacerdotis post absolutionem dicitur.

VIII. *Quidam circa mentionem S. Thomæ de collatione gratiæ per pœnitentiam Sacramentalem,*

IX. *Quid ad argumentum illud respondet S. Thomas, nempe satisfactio non esse partem hujus Sacramenti, si non conferat gratiam.*

X. *Quo tempore Sacramentalis satisfactio suam conferat effectum.*

XI. *Si pœnitentia impleatur in statu peccati mortalis non habeat tunc effectum.*

XII. *Possitne quid merè internum injungi pro pœnitentiâ Sacramentali.*